

AKP dönemi sonlanamıyor

Aslında uzun süredir çok alametler belirmişti. 2015 Haziran seçimleri AKP/RTE döneminin bitişini muştulamaktaydı. En azından bu iktidarın tökezlemesinin en somut siyasi başlangıcıydı.

Ama 2015'in Haziranından Kasımına kadar ülkenin kana boğulması pahasına durum iktidar "lehine" çevrildi; yeni seçimler halkın iradesine rağmen kazanıldı. Bu ara dönemde MHP'nin muhalefetten kopma süreci işlemeye başladı.

2016'da 15 Temmuz olayları zaten "Allah'ın lütfuydu". Bu tarihten sonra MHP artık iktidar partisinin fiili ortağı gibi davranmaya başladı; daha da önemlisi, RTE'yi "başkanlık" projesini öne alma konusunda cesaretlendirdi.

2017 Nisanındaki Anayasa referandumu, bu habis ittifak üzerinden "kazanıldı"; gerçekte ise iktidar kaybettiği referandumu sandıktan "kaçırdı". Referandumun resmi sonucu, Türkiye'de yönetim yapısının ve dolayısıyla siyasi rejimin değişmesi anlamına geliyordu.

Bu sonuç, yeni Anayasa tüm hükümleriyle yürürlüğe girdiğinde yani 24 Haziran 2018 seçimleriyle ve yeni seçilen Cumhurbaşkanının 9 Temmuz'da Meclis'te yemin etmesiyle kesinlik kazandı. Henüz 9-10 Temmuz'da çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri (CBK) ile Türkiye'nin yönetsel yapısı baştan aşağı yeniden yazılmış oluyordu. Oluşturulan şey, azgelişmiş ülkelere özgü (bunun da Türkiye versiyonu) bir başkanlık rejimiydi. Bu rejimde artık ne bir hükümet, ne bakanlar kurulu kararları, ne de bakanlar kurulunda onaylandıktan sonra Meclis'e sunulan yasa tasarıları vardı. Herşey CB ile başlayıp bitiyordu. 1876'da başlangıcı yapılan, 1909'da ve Cumhuriyet Türkiye'sinde geliştirilen anayasa hukuku ve parlamenter rejim, yeni-Osmanlıcı olduğu iddia edilen AKP rejiminin çöp sepetine atılmaktaydı.

Yeni rejimin adı, siyasi/ideolojik bir çarpıtmayla, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" (CBHS) olarak konuldu. Gerçi değiştirilmiş halinde bile bu ibare anayasada yer almıyordu; ama CB katından ve CB'nin artık yeniden başkanlığını yaptığı siyasi partiden yapılan tüm açıklamalar bu yöndeydi. İşin daha ilginç, bu kavramın veya onun ifade ettiği çarpıtılmış

gerçekliğin ("gerçek-ötesi" durumun) akademiya ve diğer siyasi partiler tarafından da kolayca kabullenilmesi idi.

Bu bana bir süredir önemli İtalyan yönetmen Michelangelo Antonioni'nin 1966 tarihli "Blow-up" (Türkiye'deki vizyon adıyla "Cinayeti Gördüm") filmini hatırlatıyor: Cinayet vardır, görülmüştür, hatta fotoğraflanmıştır, ama fiziki kanıtları ortadan kaldırılmıştır; tıpkı izleyen final sahnesinde tenis topu olmadan tenis oynar gibi yapan pandomimciler göndermesindeki gibi... Türkiye'de de ortada bir hükümet ve bir hükümet sistemi yoktur, hukuken de namevcuttur, ama herkes varmış gibi davranmaktadır!

Biz, başından beri "Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sistemi" (CYS) kavramını önerdik ve ısrarla kullanıyoruz. Elbette "başkancı rejim", "monolitik rejim" gibi farklı kavramlaştırmaları zaman zaman kullananlar da oluyor; ama sonuçta CBHS adlandırmasının hâkimiyet alanı dışına tam çıkmış olmuyor. Bizim önerdiğimiz CBS kavramı, iktidarın ve giderek tüm çevrelerin kullandığı CBHS adlandırmasına yakın olduğundan daha geniş kabul görebilir ve üstelik gerçek durumu daha iyi çerçeveleyebilir diye düşünüyoruz. Çünkü, (i) ortada (eskinin) hükümet sistemini veya yürütme gücünü çok aşan bir iktidar yoğunlaşması, güçler birliğine yönelmiş bir iktidar yapılanması vardır; (ii) anayasal sınırları aşan, yeni anayasanın CB'na getirdiği yeni yetkileri bile ölçüsüzce genişleten, adeta anayasa/hukuk tanımaz bir CB yapılanması vardır. Merkezi yönetim kurumları dışında yerel yönetimleri ve onların çeşitli yetkilerini merkeze bağlayan, yerelde seçilmişler yerine atanmış vali/kaymakam modelini geçiren bir otokratik yapılanma vardır. Bunu bir CBHS dar çerçevesi içine sıkıştırmak olanağı yoktur.

Şuraya gelmek istiyorum: Bir iktidarın gücü, tıpkı bir ideolojik hegemonik sistem için olduğu gibi, kendi kavramlarını ne ölçüde dayatabildiği ile ölçülür. AKP dönemi neden bir türlü sonlanmıyor diye düşünen Meclis içi muhalefet temsilcileri, konuya buradan giriş yaparlarsa belki daha iyi yanıtlar ve mücadele yöntemleri bulabilirler. AKP hegemonyasını kırmak, yeni bir siyaset dilinin ve anlayışının toplumun önüne konulmasını ve benimsetilebilmesini gerektirir. 1970'lerin "toprak işleyen, su kullanan" güçlü ifadesinde olduğu gibi... Ama aynı zamanda, AKP içinden çıkacak siyasal İslam türevlerine bel bağlamadan iktidar hedeflerine sahip olabilmeyi de gerektirir.

2019 Yerel Seçimlerini kaybetmesine rağmen iktidar bloğunun nasıl bu şiddetli sarsıntıya

dayanabildiğinin yanıtı da hem buraya kadar söylenenlerde hem de iktidarın yeni karşı-saldırıları örgütlenme gücündedir; bu gücün içerde ve dışarda kaydadeğer engellerle karşılaşmamasındadır.

NATO toplantısına giderken "YPG terör örgütü olarak kabul edilmezse NATO'nun Baltık planını veto ederiz" diyen RTE'nin her iki konuda da çark etmesine/eli boş dönmesine bakarak buradan bir "Londra hezimet" çıkarmaya çalışanlar da iktidarın yapısını tam anlamamışlar demektir. Bir kere "hezimet" denilen şey, iktidar medyasınca kolayca bir "RTE'nin meydan okuması" olarak satılabilmektedir. İkincisi, AKP iktidarının iyice sıkıştığı bugünlerde, RTE'nin Avrupa'nın üç önemli lideriyle dörtlü görüşme yapmasının, bunun bir ay sonra tekrarının kararlaştırılmasının, bu arada Trump ile yeniden buluşmasının, elinde "Baltık vetosu" varmış gibi yapıp "zirvenin" önemli figürü olmayı başarmasının, günü kurtarma siyasetçileri bakımından önemi yadsınamaz. İlgisini Çin'e kadar genişletme arifesinde olan bir NATO nezdinde, Türkiye gibi bir Avrasya ülkesinin stratejik öneminin yeniden yükselişe geçmesi de cabası...

AKP'nin en önemli ve tek silahı RTE'dir. RTE, Türkiye sağının onyıllardır arayıp da bulamadığı türden bir siyasetçidir. AKP döneminin sonlanması için RTE döneminin sonlandırılabilmesi gerekir. Ama bunun yolu da AKP eskilerine dayanmaktan geçmemektedir.

haber.sol.org.tr/yazarlar/oguz-oyan/akp-donemi-sonlanamiyor-275926